

Omgevingsanalyse Coronavirus

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 5 februari – 14:00 uur d.d. 6 februari

DCo VWS | met input van RIVM, BZ, SZW

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
- Nederlanders in quarantaine - Nederlanders in China - Bedrijven met locaties in China - Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China	- Familie / vrienden van Nederlanders in quarantaine en in China - Werknemers / klanten van bedrijven die handelen met China	- Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. - Algemeen publiek.

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor het coronavirus blijft woensdag en donderdag substantieel, al lijkt het steeds minder te worden. Diverse landelijke media onderhouden online een liveblog, zoals [NU.nl](#).
- Woensdagavond is het opvallend rustig in de berichtgeving. Zo wordt er in de avondprogramma's geen aandacht besteed aan het coronavirus. In de avondjournalen is er slechts een kort item.
- Veruit de meeste aandacht in de berichtgeving over het virus gaat in de afgelopen vierentwintig uur uit naar het cruiseschip Diamond Princess en de drie Nederlanders die daar aan boord zitten. RTL Nieuws en NOS noemen dit woensdag in de avondjournalen, waarbij RTL Nieuws een video toont gemaakt door een Nederlander die vastzit op het schip. In een artikel van [RTL Nieuws](#) liet de man weten dat er geen sprake is van paniek. Donderdagochtend berichten de ochtendjournalen van NOS en RTL Nieuws dat op het cruiseschip tien nieuwe besmettingen zijn vastgesteld. Veel landelijke media schrijven hier online over, zoals [NOS](#), [NU.nl](#) en [AD](#). Telegraaf spreekt in de ochtendkrant van een 'horrorcruise' en kopt: 'ronddolen op spookschip'. Opvallend is het grote verschil in toon met de berichtgeving van RTL Nieuws. Beide media spraken met een getrouwde Nederlandse man, maar waar de man bij RTL Nieuws kalm lijkt onder de situatie, stelt een persoon volgens Telegraaf dat de paniek aan boord behoorlijk toeneemt. Woensdagmiddag spreekt [RTL Nieuws](#) wederom met de man, die niet wil klagen over de situatie.
- BZ meldt donderdagmiddag dat er niet drie maar vijf Nederlanders op het schip zitten (ANP). Dit verklaart mogelijk de verschillende toon in media (eerder leek het te gaan om dezelfde man).
- In Volkskrant en NRC vanochtend twee cartoons die de spot drijven met de Chinese kritiek op spottende Nederlandse cartoons eerder deze week. De cartoon in de Volkskrant wordt bijgestaan door een [column](#) met reacties van cartoonisten op de ophef. Verder analyseert [Volkskrant](#) de verschillende maatregelen tegen het coronavirus in Zuidoost-Azië en kopt [FD](#) in een redelijk algemeen artikel dat het aantal besmettingen met het coronavirus is opgelopen tot 25.000.
- Donderdagochtend berichten veel media dat KLM heeft aangekondigd niet meer op China te vliegen tot en met 15 maart. Eerder schortte KLM alle vluchten naar China al op tot 9 februari.
- Naar aanleiding van het AO over o.a. het coronavirus kopt [NOS](#) donderdagmiddag: "Minister roept iedereen op: niet discrimineren om coronavirus"

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- Inmiddels zijn meer dan 28.000 mensen besmet en 563 mensen overleden ([NU.nl](#)).

Besmettingen in de media

- Bij nog eens tien mensen aan boord van het cruiseschip Diamond Princess in Japan is het nieuwe coronavirus vastgesteld. Op het schip zitten vijf Nederlanders, meldt BZ donderdagmiddag.

Beschrijving in media van het virus

- Het coronavirus heeft opmerkelijk weinig vat op kinderen. Volgens een onderzoeksrapport in het onlineblad JAMA ligt de leeftijd van de meeste patiënten tussen de 49 en 56 jaar ([Telegraaf](#)).
- Ondanks berichten over doorbraken in de ontwikkeling van een vaccin is er absoluut geen sprake van dat deze binnen afzienbare tijd kunnen worden ingezet ([Telegraaf](#)).

Politiek

- Donderdag is in het AO medische preventie/infectieziekten aandacht is voor het coronavirus.
- [GroenLinks-Kamerlid Corinne Ellemeet](#) schrijft op Twitter: "Goed dat minister Bruins zo duidelijk op mijn oproep reageert. Discriminatie om coronavirus is onacceptabel."

Informatiebehoefte

RIVM / VWS

- Het aantal inkomende mails en telefoongesprekken bij het RIVM over het coronavirus nam gisteren af t.o.v. de dagen ervoor. De hoeveelheid mails is aanzienlijk lager dan vorige week.
- Ook op social media was het woensdag rustiger dan de dagen ervoor. Wel komen mensen met steeds ingewikkeldere vragen. Veelgestelde vragen zijn: Hoe gaat thuisquarantaine precies in z'n werk? Waarom doen wij in Nederland dit zo anders dan andere landen? Hoe weten we dat thuisquarantaine goed werkt? Wat is onze ervaring daarmee? Hoe gevaarlijk is het virus nou?
- Via de eigen social mediakanalen ontvangt VWS de afgelopen dagen weinig berichten.

Gedrag (Nederland)

Quarantaine van Nederlanders uit Wuhan

- Afgelopen vierentwintig uur is er weinig media-aandacht voor de Nederlanders in quarantaine.

Voorbereiding in de zorg

- [De Stentor](#) spreekt met het Isala ziekenhuis in Zwolle over de voorbereidingen op het coronavirus. Het ziekenhuis heeft 73 isolatiekamers klaarstaan, mocht iemand in de wijde regio zich melden met het coronavirus. "We zijn erop voorbereid", zegt woordvoerder Gerben Hart.
- Alle patiënten die zich bij het Radboudumc melden, krijgen standaard de vraag voorgelegd of ze recent in China zijn geweest en of ze in contact zijn geweest met iemand die besmet is met het coronavirus. Ook huisartsen en ambulancepersoneel in de regio hebben de opdracht gekregen hier alert op te zijn, schrijft de [Gelderlander](#) donderdagmiddag.

Nederlandse samenleving

- Twaalf studenten van de opleiding International Business van Avans Hogeschool hebben te horen gekregen dat hun geplande reis naar China niet doorgaat ([BN/De Stem](#)).

Luchtvaart

- KLM blijft vanwege het coronavirus voorlopig niet vliegen naar China. Vluchten naar China waren al opgeschort. Die periode wordt nu verlengd tot en met 15 maart, staat in een verklaring ([NOS](#)).

Economische gevolgen

- De RET vreest dat de uitbraak van het coronavirus in China ook van invloed kan zijn op het Rotterdamse vervoersbedrijf. Veel onderdelen van metro's, trams en bussen worden immers geproduceerd in het Aziatische land ([AD](#), [PZC](#)).
- De crisis in China heeft zijn weerslag op Nederlandse bedrijven. Peter Kuppens uit Oirschot en zijn Eindhovense neef Ronnie zitten met hun handen in het haar. Hun bedrijf helpt expats voor bedrijven als Philips en ASML om zich te vestigen in Chinese steden ([BD](#), [ED](#)).

Chinezen vast in Nederland

- In het Westelijk Havengebied zitten Chinese bemanningsleden al dagen vast op een schip. Landgenoten die hen af zouden komen lossen, kunnen niet naar Amsterdam komen doordat er vanwege het coronavirus geen vluchten meer vertrekken uit het land ([AD](#), [AT5](#)).

Gedrag (buitenland)

Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)

- De WHO organiseert op 11 en 12 februari een bijeenkomst van deskundigen om te bespreken hoe de uitbraak van het coronavirus aangepakt moet worden. Het zal dan voornamelijk gaan over de ontwikkeling van een medicijn tegen het virus en een vaccin om te voorkomen dat mensen besmet raken. Tot op heden is er geen bekend medicijn voorhanden. De WHO zegt dat er zeer binnenkort een internationaal team naar China zal gaan voor nader onderzoek ([NU.nl](#)).

ECB

- De Europese Centrale Bank (ECB) houdt in de gaten of het nieuwe coronavirus de Europese economie schade toebrengt. Dat zei ECB-president Christine Lagarde woensdag. Daarmee lijkt ze aan te geven dat de ECB de situatie nu aankijkt, maar bereid is te reageren met monetaire stappen als de situatie daarom vraagt. Meerdere Aziatische centrale banken hebben vergelijkbare uitspraken gedaan of zelfs al maatregelen aangekondigd (ANP, o.a. [ND](#)).

Aandacht voor geëvacueerde Belg

- ██████████ (54), de Belgische coronapatiënt die in het Brusselse Sint-Pieters-ziekenhuis in quarantaine zit, is woensdag opnieuw getest. "Hopelijk is het virus al weg uit mijn lichaam en kan ik hier snel weg. Het eten is hier niet best", zegt ██████████ (o.a. [AD](#)).

10.2e

Andere landen

- Buitenlanders die de afgelopen twee weken in China zijn geweest, zijn niet welkom in Suriname. Inwoners van Suriname die van China terugkeren moeten veertien dagen in quarantaine ([RD](#)).
- Zo'n 350 Amerikanen die in Wuhan waren zijn woensdag geland in de VS ([Telegraaf](#)).
- De onrust over het nieuwe coronavirus heeft in Hongkong geleid tot chaotische toestanden in supermarkten. De autoriteiten waarschuwen dat "onjuiste geruchten" over tekorten aan producten als toiletpapier en rijst leiden tot "paniekaankopen en zelfs chaos" (ANP).
- De organisatoren van de Olympische Spelen van Tokio hebben een commissie samengesteld die zich bezighoudt met het coronavirus en de mogelijke gevolgen ervan voor het evenement (ANP).

China

- Door het coronavirus wordt de GP van China mogelijk naar het najaar verhuist ([RTL Nieuws](#)).
- De Chinese miljoenenstad Nanchang wil vanwege het coronavirus al het verkeer met omliggende steden en dorpen verminderen. Automobilisten in uitgaande en arriverende voertuigen worden gecontroleerd op symptomen van het virus. Eerder werden al vijftien andere Chinese steden op deze manier 'afgesloten' om de verspreiding van het virus een halt toe te roepen ([NU.nl](#)).
- De Chinese overheid overweegt om de jaarlijkse parlementaire bijeenkomst op te schorten. Begin maart zouden ongeveer drieduizend politici afreizen naar Peking om wetsvoorstellen te bespreken en economische doelen te onthullen voor het komende jaar ([NU.nl](#)).
- Een Chinese stad ligt onder vuur omdat het een lading mondmaskers zou hebben onderschept. Die was eigenlijk bestemd voor het zwaar getroffen Chongqing, berichten staatsmedia ([RD](#)).

Donaties

- De Bill & Melinda Gates Foundation heeft woensdag een bedrag toegezegd van \$100 mln voor de strijd tegen het coronavirus ([FD](#)).
- Acteur en stuntman uit Hongkong Jackie Chan heeft een beloning uitgelooft van € 130.000 voor degene die met een remedie tegen het nieuwe coronavirus komt ([AD](#)).

Luchtvaart

- Piloten van het Amerikaanse koeriersbedrijf UPS kunnen de komende tijd zelf aangeven of ze naar China willen vliegen of niet (ANP, o.a. [RD](#)).

Economische gevolgen en maatregelen internationale bedrijven

- De Japanse effectenbeurs is donderdag fors hoger geëindigd. De aankondiging van China om vanaf 14 februari de importtarieven op 75 miljard dollar aan Amerikaanse goederen te halveren zorgde voor optimisme bij beleggers. Mediaberichten over een mogelijke doorbraak in de ontwikkeling van een medicijn tegen het coronavirus boden eveneens steun aan de beurshandel. De WHO verklaarde echter dat er nog geen effectieve behandelingen zijn tegen het virus (ANP).
- De centrale banken van de Filipijnen en Thailand hebben hun belangrijkste rentetarieven verlaagd in reactie op de uitbraak van het coronavirus (ANP).
- Het Chinese staatsolie- en gasconcern CNOOC is gestopt met de aanvoer van leveringen vloeibaar gemaakt aardgas (Ing) vanwege de uitbraak van het nieuwe coronavirus. CNOOC zou Ing-toeleveranciers als Shell en Total hebben laten weten voorlopig geen Ing af te nemen (ANP).
- Ook videogamebedrijf Nintendo heeft last van de uitbraak van het nieuwe coronavirus. Het bedrijf kan de spelcomputer Nintendo Switch en randapparaten als de Joy-Con-controller en de Ring-Con, die worden geproduceerd in China, niet op tijd leveren aan thuismarkt Japan (ANP).

Betekenisgeving

Discriminatie

- Minister Bruins voor Medische Zorg vindt het verschrikkelijk dat mensen met een Aziatisch uiterlijk worden gediscrimineerd vanwege het coronavirus. Hij deed in de Tweede Kamer een oproep aan iedereen om hiertegen op te staan, schrijft [NOS](#) woensdagmiddag. Bruins reageerde op vragen van onder anderen GroenLinks-Kamerlid Ellemée.
- In de media is er woensdag en donderdag verder weinig berichtgeving over discriminatie vanwege het coronavirus. Wel meldt NOS dat wie grappen wil maken over het coronavirus, al snel een gevoelige snaar raakt en verwijst naar de cartoonist Maarten Wolterink. Hij heeft veel boze reacties over zich heen gekregen omdat hij in één van zijn cartoons de Chinese vlag heeft getekend en de sterren vervangen heeft voor een virus.
- De berichtgeving op sociale media rondom het onderwerp is minimaal. Een enkeling geeft aan gediscrimineerd te worden, of dat familieleden/vrienden hiervan last hebben.

Fake news

- [Telegraaf](#) schrijft over een onderzoek van Leidse wetenschappers naar valse berichten over het coronavirus en discriminerende stereotypering van Chinezen. Hierbij is stilgestaan in welke mate hiervan sprake is en in welke mate dit schadelijk is. Één van de bevindingen is dat valse berichten over virussen, met name op sociale media, dezelfde formule hebben. Er worden foto's en video's geplaatst die in werkelijkheid helemaal niet de besproken kwestie verbeelden. Zo zijn er ook populaire foto's in omloop van Chinezen die vleermuizensoep eten en zo het virus zouden oplopen. Terwijl helemaal niet bewezen is dat vleermuizensoep de boosdoener is, aldus één van de onderzoekers. Ook andere media, zoals [AD](#), schrijven hierover. Belangrijke kanttekening: Volgens mediawetenschapper Peter Burger lijkt het aantal valse berichten over corona in Nederland tot nu toe mee te vallen. "Maar dat kan veranderen als het virus hier ook opduikt".

China ontevreden over spotprenten

- In een column in de [Volkskrant](#) reageren cartoonisten op de recente kritiek van China. Ruben L. Oppenheimer (NRC Handelsblad, AD, De Limburger) ziet in de waarschuwing van de Chinese ambassadeur juist een motivatie om de pen ter hand te nemen. De cartoonist Cortés (GeenStijl, Eindhovens Dagblad) vindt de oproep van ambassadeur Xu lachwekkend. 'Het deed me denken aan de pogingen van Erdogan om critici de mond te snoeren.' Jos Collignon (de Volkskrant) vindt de waarschuwing en de uitleg van de Chinese ambassadeur vooral amusant. 'De vrijheid van meningsuiting gaat volgens Xu niet boven morele afwegingen. De vraag die bij mij opkomt is: om wiens morele afwegingen gaat het hier? Die van de Chinese regering? Daar hebben tekenaars nooit een hoge pet van op gehad. Ik trek me er niks van aan.'

Reisadvies voor China

- Trouw-correspondent Rammeloo zet op Twitter vraagtekens bij het gebruik van de term 'noodzakelijk' in het reisadvies voor China. Volgens haar zijn er honderden Nederlanders in China die contractuele of andere verplichtingen hebben en daarom niet zomaar weg kunnen.